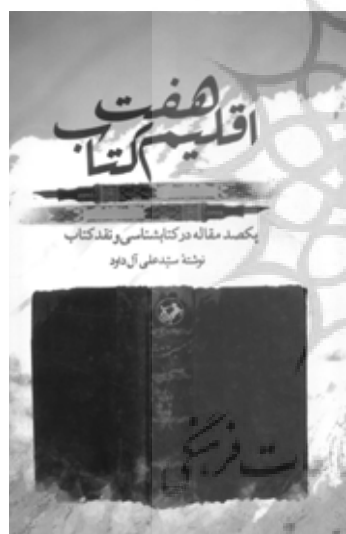


# هفت اقلیم کتاب

الهه خانلو



\* هفت اقلیم کتاب (یکصد مقاله در کتابشناسی و نقد کتاب)

\* سیدعلی آل داود

\* انتشارات امیرکبیر، چاپ اول، ۱۳۸۵

درباره سیدجمال الدین اسدآبادی؛ ۵. نشریات ایران: از آغاز تا امروز؛  
۶. بررسی رساله‌ها و اسناد تاریخی سفینه تبریز؛ ۷. مأخذی اساسی  
در تحقیقات ایرانی؛ ۸. کتابنامه بزرگ فارسی؛ ۹. عصر شکوفایی  
دایرةالمعارف‌نگاری؛ ۱۰. فرهنگ شهرها و روستاهای ایران؛ ۱۱.  
فرهنگ تألیفات زبان فارسی؛ ۱۲. فرهنگنامه کودکان و نوجوانان؛  
۱۳. گنجینه‌ای کم‌نظیر در شناسایی نسخ خطی فارسی؛ ۱۴.  
دانشوران معاصر ایران از نگاه اسناد؛ ۱۵. از ایران چه می‌دانم؟؛ ۱۶.  
یادگار پیشوای مشروطه در کتابخانه مجلس

کتاب «هفت اقلیم کتاب» مجموعه‌ای از مقالات سیدعلی آل داود  
است در زمینه نقد و بررسی و معرفی کتاب. این مجموعه حاوی ۱۰۶  
مقاله است که پیش از این در نشریات ادبی و تحقیقی منتشر شده‌اند.  
مقالات این مجموعه به پنج بخش تقسیم شده‌اند: ۱. مباحث کلی و  
نقد کتاب‌های مرجع؛ ۲. تاریخ و جغرافیای تاریخی؛ ۳. ادبیات؛  
۴. بررسی و معرفی چند نسخه خطی؛ ۵. گوناگون و کوتاه  
عناوین مقالات این مجموعه بدین شرح است:

## مباحث کلی و نقد کتاب‌های مرجع:

۱. نخستین بایگانی ملی در ایران؛ ۲. کتاب سازی و پخته  
خواری؛ ۳. کتابخانه مجلس، گنجینه‌ای کم‌نظیر؛ ۴. چند سند تازه

## (ب) تاریخ و جغرافیای تاریخی:

۱۷. معمای «فتح‌نامه نایی»؛ ۱۸. نایب حسین کاشی از

۶۴ سندبادنامه منظوم؛ ۶۵ شاعران قهوه‌خانه‌نشین؛ ۶۶ آتشکده آذر؛ ۶۷ تاریخ ادبیات فارسی؛ از دوران باستان تا عصر فردوسی؛ ۶۸ مناظره خزان و بهار؛ ۶۹ سفینه‌الفرامین (سفینه‌الانشاء)؛ ۷۰ تاج‌القصص: کهن‌ترین داستان پیامبران به زبان پارسی؛ ۷۱ منظومه‌ای نویافته از خواجه نصیرالدین طوسی؛

### بررسی و معرفی چند نسخه خطی

۷۲ جهان دانش: متنی علمی از قرن ۶ هجری؛ ۷۳ عرفات‌العاشقین و سیری در احوال و آثار مؤلف آن؛ ۷۴ چند سند تاریخی در دیوان ارسلان مشهدی؛ ۷۵ نوشته‌های تاریخی عبدی بیک شیرازی؛ ۷۶ تدوین اسناد تاریخی عهد قاجار؛ ۷۷ طوطی‌نامه منسوب به شیخ بهایی: تصحیح یک اشتباه؛ ۷۸ رساله کوتاه عرفانی از سعدالدین کاشغری؛ ۷۹ داستانی منظوم از منتخب‌السادات جندقی؛ ۸۰ منظومه عرفانی جبرئیل‌نامه از سراینده‌ای گمنام؛ ۸۱ نوش‌نامه: منظومه‌ای غنایی از عصر مشروطه؛ ۸۲ فرهنگنامه دانشوران ایران.

### ه) گوناگون و کوتاه

۸۳ ممالک و مسالک؛ ۸۴ آثار البلاد؛ ۸۵ پژوهشی در تعزیه‌خوانی؛ ۸۶ سه اثر تازه از خواندمیر؛ ۸۷ افغان‌نامه؛ ۸۸ نسخه‌های نفیس عکسی در کتابخانه مرکز دایرة المعارف بزرگ اسلامی؛ ۸۹ مهدوی‌نامه؛ ۹۰ خاطرات نواب وکیل؛ ۹۱ شاعر لب‌دوخته؛ ۹۲ دیوان فرخی یزدی؛ ۹۳ تذکرة الاولیاء؛ ۹۴ پژوهش‌های ایران‌شناسی؛ ۹۵ یادنامه علامه امینی؛ ۹۶ تاریخ خوزستان؛ ۹۷ چیستان‌نامه دزفولی؛ ۹۸ تاریخ راقم؛ ۹۹ اصطلاحات قشون و نظمیه؛ ۱۰۰ اسناد تجارت ایران در سال ۱۲۸۷ قمری؛ ۱۰۱ آرشیو امین‌الضرب: گنجینه‌ای از اسناد مهم عصر قاجار؛ ۱۰۲ چهل‌گفتار از چهل استاد؛ ۱۰۳ اسطوره اهل حق؛ ۱۰۴ «بوستان» به خط قوام‌السلطنه؛ ۱۰۵ گلزار خاموش؛ ۱۰۶ کتاب‌شناسی میدی.

مجموعه مقالات «هفت اقلیم» حاصل تلاش پژوهشگری توانا در عرصه بررسی و مطالعات مربوط به کتاب است و اکنون یکجا در قالب این کتاب به خوانندگان عرضه شده است. جای خالی فهرست‌های راهنما، اعم از فهرست نام‌های اشخاص، فهرست اماکن و فهرست کتاب‌ها در این کتاب خالی است.

دیدگاه مجتهدی روشنفکر؛ ۱۹ شیوه‌های نو در تفسیر اسناد تاریخی؛ ۲۰ ناصرالدین شاه خاطره‌نویس؛ ۲۱ بررسی جنبش رژی از دیدگاه اقتصادی؛ ۲۲ پیدایش قاجارها در صحنه سیاسی ایران؛ ۲۳ جغرافیا در نخستین سده‌های هجری؛ ۲۴ ظفرنامه؛ تایخ منظوم ایران از پیدایش اسلام تا زوال ایلخانان؛ ۲۵ شناخت سلسله‌های اسلامی از آغاز تا کنون؛ ۲۶ تکلمة‌الاخبار: کتابی برجسته در تاریخ عمومی؛ ۲۷ ساحل‌نشینان کویر؛ ۲۸ تحقیق یا تحریف (درباره جغرافیای حافظ ابرو به کوشش دکتر غلامرضا ورهرام)؛ ۲۹ کرمانیان ایران در آستانه ظهور صفویه؛ ۳۰ اثری تازه در تاریخ صفویه؛ ۳۱ گزارش زندگی و آثار خان ملک ساسانی؛ ۳۲ خوی در گذرگاه تاریخ؛ ۳۳ گامی تازه در راه یزدشناسی؛ ۳۴ خلیج فارس از نگاه اسناد بریتانیا؛ ۳۵ نقش بریتانیا در کودتای ۱۲۹۹ و تحولات پس از آن؛ ۳۶ پیشه‌وری و آذربایجان در خاطرات سرتیپ درخشانی؛ ۳۷ سیمای بیرجند در نود سال پیش؛ ۳۸ روضة‌الصفاء: بزرگ‌ترین تاریخ عمومی زبان فارسی؛ ۳۹ ویژگی‌های هنری اسناد تاریخی ایران؛ ۴۰ ماوراءالنهر، افغان و هند در قرن نهم هجری؛ ۴۱ سعادت‌نامه؛ ۴۲ شناخت‌نامه اردستان؛ ۴۳ نگاهی به دفتر تاریخ؛ ۴۴ اینجا تهران است: شیوه زندگی در تهران عصر قاجار؛ ۴۵ نامه مهم دهخدا و مدرس در پی بازگشت محمدعلی شاه به ایران؛ ۴۶ رأس مال: الندیوم اثری ناشناخته در تاریخ غزنویان؛ ۴۷ روش تاریخ‌نگاری حقایق‌نگار خورموجی؛ ۴۸ تاریخ‌القی: مفصل‌ترین اثر، تاریخی عصر بابرین؛ ۴۹ نزهة‌الاخبار: نخستین فارس‌نامه در دوره قاجار؛ ۵۰ شبه قاره در میان سال‌های ۹۴۹ تا ۹۹۹ ه؛ ۵۱ ایالت سند در عصر تیموریان؛ ۵۲ نگاهی به تاریخ جهان از دید دانشمندی مسلمان؛ ۵۳ نسخه خطی تازه‌یاب مجمل‌التواریخ و القصص

### ج) ادبیات:

۵۴ کهن‌ترین نسخه دیوان حافظ مورخ ۸۰۳ هجری؛ ۵۵ نخستین چاپ دیوان حافظ؛ ۵۶ سنت‌گرایی و تجدد ادبی در سال‌های نخست سده حاضر؛ ۵۷ قصه‌های خواندنی؛ ۵۸ نوآوری در انتقال؛ ۵۹ مجموعه‌ای در عرفان و تصوف؛ ۶۰ شاهنامه فردوسی به تصحیح ملک‌الشعراى بهار؛ ۶۱ شعر فارسی در هند در اواخر عصر بابرین؛ ۶۲ دخمه ارغون؛ ۶۳ پارسی‌گویان یزد در عهد قاجار؛